

YELOD 31id NÜM: 8 2021 GUSTUL PADS: 73 jü 84.

O Volapükaflens valöpo!

Finü yunul at cifal: ‚Hermann Philipps' < enunom pö Volapükagrup di ‚Facebook':

Bü brefüp Volapükan nemü ‚Hermann Bieber' esedom obe samädis elas „sirkülapenäds" e „Vög Volapüka" sis yel: 1999, kelis no nog älabob, dat ökanob kopiedön onis me nünöm.

Nu konlet oba gasedas at lölöfon sis yelod löpo pemäniotöl.

Fütüro onotükob onis is, bi jünu gaseds mödik at no dabinons ün fom lölöfik.

Cifal äfölom promi okik, e nu kanoy tuvön yelodis anik pemäniotöl pö ‚Facebook' fomü nüneds ad bükön pämodis. Doküms di ‚djvu', kels binons pötöfikums ad reidön yufü nünömaskrin, kanoy dagetön pö resodapad sököl: ‚*http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/Sirkülapenäd.php*'. Maters at binons susdigiks; us kanoy reidön samo lifajenädis cifalas anik, tikamagotis ela Reinhard Haupenthal dö Volapük, taspikotis tefü atos ela Brian Bishop: cifal ettimik, e mödikosi nitedik votik. Vemo danob elis ‚Hermann Philipps' e ‚Hermann Bieber' demü legiv diva somik.

Danädü kods läbik at dönu ereidob poedotis fa hiel ‚Gunther Hotz': Volapükan, kel ägebom leigüpo Volapüki rigik e nutimiki, ko koräkots ela Ralph Midgley. Nu vilob pübön lautotis anik ela G. Hotz ön fom ma vil poedana it. Nitedos, das bukems anik labons buki fa otan tiädü ‚Volapük : Einführung in eine faszinierende Sprache' (2011, pads: 269). Ek sevon-li, Volapüki kinik penäd et tefon?

Gudikünosi valik vipom oles redakan:

Даниил Морозов

POEDOTS ANIK FA EL GUNTHER HOTZ.

Gadadiül

Suvo ven seatob in gad
dis podabim gletik in jad,
ven kanitons bödils smalik
lidis okas aijönik,
ven flols mödik benosmelons,
biens mieli konletons,
ven neb ob vom yunik e vin,
tän läb oba binon nen fin.

Leigätods.

glet = gret neb = näi, nilü
flol = flor dlim = drim
hayd (de vöd Deutänapükik: ‚Heide') = brüyäralän; glün = grün

Haydfloredil

Ai ven love hayd golob,
dö yun e löf e läb dlimob.
Tän zigolob ko lad lügik,
senöl, das obinon finik
suno dabin oba su tal.
Pafölonös te vip nog bal
obe in sark seatöle:
Haydfloredil blöti obe
dekonös – legivot lätik
kope oba de nat jönik.

Buegabled

In buk binon buegabled
pekeblinöl fa ob se fot,
kö äspatob suvo ko mot,
lad nog fulik tay* lifafred.

Glün bleda epaelikon
ed evedob vüo bäldik;
das tim et äbinon jönik,
ye ai nog obe jonon.

G. H.

Küpet fa notükan bevüresodik: ‚H. Philipps'.

* „tay" äbinon präpod fa hiel Hotz pimoböl, kel ye äbinonöv nezesüdik:

lad nog fulik me lifafred.

Tefü vöd: *tay < hiel Gunther Hotz äpenom sökölosi:

‚tay (von mir vorgeschlagene Präposition ohne eigene Bedeutung)' = tay* (präpod fa ob pemoböl nen sinif lönik).

Hiel G. Hotz niludo ätikom dö präpod valemik di ‚Esperanto': ‚je'.

Noet. Pö bespik bevüresodik cifal äpenom: „Cedob, das hiel Ralph Midgley ömna ägebom poedotis fa hiel Gunther Hotz in „Sirkülapenäd" okik, e suvo ävotükom onis ma sotül calöfik Volapüka, nes säkön hiele Hotz. Atos äzunükon vemo lätani. Niludo äbinos bal kodas, das älüvom Volapüki" (del 17[id] tobula , yel: 2020).

VIII:75:2021

EL GOETHE ETTIMO ED ATTIMO.

TRADUTOD VÖNA≠VOLAPÜKIK.

Frogs

Lulaki gletik glad itegom;
Frogils, in dib efugöl,
Ädaloms no fovo kvagön e bunön,
Äbömetoms ye lafiko dlimöl,
If ätuvoms-la te löpo spadi,
As galits ävilomsöv kanitön!

Töfavien äkömom, glad äsmetom,
Nu äguboms ed älänoms pleidiko,
Ed äsiedoms len jol, veitik e vidik,
E… äkvagoms äso in tim vönik!

Lovepolel: E. F. L. Haastert, 1899

VOLAPÜK PEREVIDÖL.

Frogs.

Lulaki gretik glad itegon;
Frogils ini dib äfugons,
Ädalons no plu kvagön e bunön,
Ye lafo drimölo äpromons:
If ötuvonsöv löpo spadi,
Äs reitaks övilonsöv kanitön!

Florüpavien äkömon, glad äsmeton,
Nu ägubons ed älänons pleidiko,
Ed äseadons valöpo len jol vidik,
Ed äkvagons äsä ün tim vönik!

Revidan: ‚Hermann Philipps', 2021.

RIGÄD DEUTÄNAPÜKIK.

Die Frösche

Ein großer Teich war zugefroren;
Die Fröschlein, in der Tiefe verloren,
Durften nicht ferner quaken noch springen,
Versprachen sich aber im halben Traum,
Fänden sie nur da oben Raum,
Wie Nachtigallen wollten sie singen.

Der Tauwind kam, das Eis zerschmolz,
Nun ruderten sie und landeten stolz
und saßen am Ufer weit und breit.
Und quakten wie vor alter Zeit.
Johann Wolfgang von Goethe

LESETÜL ELA ‚GOETHE'.

Kin binon-li men läbikün? Utan, kel kanon suemön meritabis votanas, e kanon fredön in fred votanas, äsä in fred lönik.

VIII:76:2021

Hiel Alrond e renar magivik.

Fa ‚Evgeny A. Khvalkov’, tiäd rigik: ‚Alrond and the Magic Fox’, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps’.

Dil telid ä lätik.

Ün göd matilisitans ledauta balan pos votan äprimoms ad fanön jipis goldinalainaskinik, ab ots ävifons ed äplafons vemo, klu nek äkanom dekötön diledi laina goldinik de ons. Fino äbinos turn hiela Alrond. Täno renar: flen fiedik oma < ädoseidom oki su lubelil, kö jips äyebidons, äsüramenom fluti oka, ed äprimom ad flutön. Ag! das kanolsös fomälön, musig kisotik äbinos! Jips valik äkobikons zü renar, ed ädalilons musigi magivik äsvo päbemagivölo, e nu el Alrond äkanom jimön onis fasiliko.

E no te jips päbemagivons. Ton kleilik musiga at äbemagivon regi, kuranis, sökanefi ed alanis komöl; valans ämüätikons ed ädalilons äsvo pästorditölo. Fotanims natädik äsükömons se nästs e kevs oksik ad dalilön musigi milagik renara. Leon: reg nimas valik < no äkünom ad murön, dat no ötupomös musigi milagik. Lup e rubub äglömons ad rorön. Igo jiel Greta bäldik, kel lödof lä söpagäp e kel binof lufamik demü kalad badikün, bi no kanof klemön ad zanädön votanis igo dü minut bal, ekö! igo jiel Greta bäldik it äsükömof ed ädalilof musigi. Melod, keli renar äpläyom me flut, äceinon vali ad tem musiga.

Reg älanälom, das el Alrond iledunom bligädi telid, e teliko älanälom, das idalilom somiki musigi magivik. Vemo ädanom eli Alrond e renari, e regs, lesons, düks, grafs, baonans e lesiörs foginiks äfuloms me glöt e vut. E balan omas, efe reg: ‚Gerneb’ de ‚Lothirod’, äsagom:

„If lesiör at uplöpom tefü mät kilid, ogetom ledauti, ed obs nen stim omotävobs. Soldat seimik pülik opluom tefü obs: pekronölans! Odelo bü mät kilid olüköpikobs demü om ed odeidobs omi, e so no omutobs sufön nestimi.”

VIII:77:2021

Valans äsludoms ad dunön atosi. No ye äsevoms, das renar ästanom po körten dü tim valik ed älilom valikosi. Ägolom lomio ed äkonom ele Alrond desinis klänabadöfik foginanas.

„Kisi sötob-li dunön?” man yunik äsäkom.

„Konfidolöd obi!” renar ägespikom, „ab no glömolöd, das mutobs e vikodön neflenis obsik e plöpön tefü mät lätik!"

Täno äbinos tim pro mät kilid ä lätik. E reg äsagom:

„Vipob, das lüson fütürik oba odaifidom obe fidädi lüxüödik in kased lönik oka, e geted at muton binön regöfik! No omatükob dauti obik ko lubegan.”

Regs, lesons, düks, grafs, baonans e lesiörs foginiks äjekoms. Klüliko ädalaboms ledomis e kasedis magifikis in topäds oksik. Ab ni kanoy blinön regi usio ünü del bal, ni kanoy blinön kasedis e ledomis ets lü ‚Adtiarn’ to töbidam vemikün. Too alan regas fol liegikün äcälodom masonanis tum, ed äbüedoms bumön omis sunädo kasedis nilü cifazif. Ab no kanoy bumön kasedi ünü del bal! Id el Alrond älogodom lügiko, ab renar ägivom ome flapi me nam, äsagölo:

„Ogolob ad dalabükön ole kasedi pro zälül rega, e ven nu ogolol ad yagön, blibolöd fagü foginans!”

E renar ärönom äl kased: ‚Cromorgan’. Mutob sagön, das kased at äleduton lü jeikik mi⸗gian mu daudodik, badöfik e kruälik. Tävans mödik, kels äbeigolons kasedi: ‚Cromorgan’ äperons lifi vü tuts mosta nejönik at. Ab migian älufidom menis, no ye renaris, klu lekäfan obsik: renar < no ämutom dredön; zuo migian no äbinom lomo tü tim et, bi imogolom ad yagön. Mu balido renar äsludom ad moükön dünanis migiana, kels ägaledons kasedi. Atans äbinons hüen menasümik: ‚Graw’, mignom: ‚Grow’ e diabälan: ‚Grahaham’. Renar ävifagolom lü leyan, ed ävokädom:

„Laramö! rönolsöd demü lif olsik! Reg kömom ko milit oka sa tumat magivanas; ofefilükons olis ad zen medü leklärs okik!”

VIII:78:2021

Dünans migiana äjekons. Kisi sötons-li dunön? Renar äsagom ones:

„Klänedolsöd vifiko olis; ba reg e milit oka sa magivans no oküpons olis!”

Dünans migiana dredöfons, klu älüvons sunädo galädöpis oksik. Hüen menasümik: ‚Graw’ äklänedon oki in biratubil, mignom: ‚Grow’ in vinatub, e diabälan: ‚Grahaham’ in podageinatub (migian vemo älöfom podageini). Täno renar obsik äfärmükom tubis valik, äserölom onis sui fortifamön, ed ästürom onis ini vatasöp: us öflotonsös!

Vüo migian badöfik: hisiör kaseda < igekömom, e päsüpädom vemo, das dünans ämoons e das renar, keli no äsevom, in kased oma ipubom ön mod seimik. Ab renar obsik äbinom söl mu leplütik, klu no äfikulos pro om ad plitön migiani. Äsevölo, das migian älöfom vemo fläti, renar äprimom ad spikön ön mod alik dö patöfs gudik migiana e dö fam glorik ota valöpo in regäns nilädik.

Zesüdos ad sagön, das migian at älabom kapis tel, kels suvo äzanons ko od. Ed utos binon, kelosi renar ädunom: dönuamiko äditibom plimis ai jönikumis kape bal u votike, jüs fino äreafons ad feit vemik e ad komip vemikün. Täno renar äkripädom neküpidiko utöpio, kö migian äkipedom okikis säbis bobik, japik — leigo äsä uts, kels jamodamans geboms in däsärt pro komip — e medü cöp skilälik ädekötom kapis zaniälik migiana badöfik. Ed in topäd et siso neföro plu ek äfanäbükon ud ädeidon tävanis.

Vüo reg: ‚Taravon’ äbinom pö yag ko kurans e sökanef oka sa regs, lesons, düks, grafs, baonans e lesiörs foginiks, kels — äsä fümo memols — iplotoms ad deidön eli Alrond. Kapreoli äpöjutölo, otan älüvom sökanefi lölik, e nu äsoelom. Täno foginans äprimoms ad pöjutön omi. Isetiroms glävis, ifledüloms rabaletis, e man yunik äperomöv lifi, if renar no äyufomöv omi.

VIII:79:2021

E so äjenos: posä renar ilabedom kasedi magifik migiana badöfik ed ibüedom meikön zälafidädi veratiko regöfiki, ärönom ini fot, kö yag äjenon. Ettimo pon vemo bäldik, failabik äbinon in fot. Ven neflens äyagoms eli Alrond ed äjütoms äl om medü rabalets, renar — äbinom ga renar magivik — äceinom büfo fleni okik ad renar ed äklänedom omi in nimanäst, du äceinom oki it ad man yunik el Alrond löliko sümedöl — leno äkanoy distidön bofanis. Regs, lesons, düks, grafs, baonans e lesiörs foginiks äjutoms poi om, e renar in maged ela Alrond äbunom de jevod ed ärönom love pon bäldik lü jol votik flumeda. Foginans, äkredölo, das viktim okas no plu ökanom skeapön, äjutoms poi om sui pon failabik, e pon ädästuron, sodas valans äpäridikoms.

Vüo reg ifaemikom ed ästebedom fidädi. Renar ädönufomom eli Alrond ad maged menik ed oki it ad fom renara, ed ägegoloms lü reg.

„O mayedal!” renar äsagom leplütiko, „hisiör: ‚Alrond’ labom stimi ad vüdön ori ad fidedön in kased okik.”

Reg päsüpädom. „Liö! o ‚Alrond’? Kased fata olik binon fagik mö delamonits deg isao, e ma geragit fideikuma leduton lü blod bäldikum ola.”

„Lesiob ore, o mayedal!” renar ävüspikom, „das hisiör: ‚Alrond’ dalabom kasedi, efe mu magifiküni."

E renar ädugom eli Alrond, regi e sökanefi lölik rega lü kased: ‚Cromorgan’, kel büo äleduton lü migian badöfik e nu lü flen renara: lesiör: ‚Alrond’. Ven ärivons kasedi, reg äfredom levemo, bi kased: ‚Cromorgan’ äbinon so gudik äs kased regik, e geted, keli renar ed el ‚Alrond’ ägevoms rege e sökanefe oma vo äbinon regöfik. Reg pävoätükom, e pö zälafidäd ot änotädom matirajani ela Alrond e ledaut. Leigüpo äcälodom eli Alrond kronigerani.

E kis äjenon-li tefü renar magivik? Posä matikamazäl ipaseton, renar äleditom ed ämorönom ini fot; ai nog äbinom ga nim natädik. Latikumo ye ömna ävisitom fleni okik.

Ekö! so äbinos, o flens! El Alrond ägevom renare valikosi, keli älabom pro om, e fino ävedom reg. ■

JENÖFOTS ANIK DÖ ‚MORGENSTERN'.

Ayelo Volapükaflens anik medü ‚Facebook' eküpälükom, das hiel ‚Christian Morgenstern' (poedan Deutänik, 1871–1914) äbinom Volapükan zilik zao de 1888 jü 1890. Primü yel hiel ‚Zé do Rock' fa atos pispiretöl äpübom yegedi tiädü ‚Morgenpük und Volastern' (https://lyrikzeitung.com/2021/02/15/morgenpuek-und-volastern). At binon reided nitedik pro löfans rätas pükavik.

Latikumo, efe primü yunul, hiel ‚Rolf Beran' ejäfälikom ko vestig okik tefü jäf ela Morgenstern in Volapükamuf. Ad konsälid ‚Rolf Beran', kel desinom ad spikädön tefü yegäd at pö kobikam alyelik ela ‚Christian-Morgenstern-Society', äkosikom ko ‚Hermann Philipps'. El Morgenstern eklülädom skiliko poedön e spodön Volapüko, ab poso esäspetikom tefü pük at bo demü bit ettimik datuvala. Atosi jonülon büvobod sököl peneda ele Schleyer, me pened kelik ‚Morgenstern' ädesinom ad klemön lebonedi gaseda fa datuval:

„Äslopikob kudadini orik ko lanäl mu vemik, äpläidob tikamagoti sublimik volapüka ko dialim nevikodik yunöfa, ed äkredob vikodi Volapüka me süad ladälik dibätikün. Or, o söl! edistukor kredi obik at, evedükor vödis spiköfik oba lugis – […]

Or: sublimik as lanan datuvälik, letälenik, äklülädor smaladälan, ven äveütos ad binön gretälik id as men. […] E too dunamod somik pöglömonöv fasiliko, if reigiäl levemik ora no äpäridükonöv utosi, keli tikäl letälenik ora ilebumon so jöniko. Cedor, das gitätor no pestöbölo ad jafot orik, ab no küpor, das ecütor milatis ladälas lanälik, das ekoedor blinön sakrifotis susnumik, dat fino …" [Fin peneda ämoikon u vödem no päfövon.] (niludo päpenos ün 1890; vödem Deutänapükik petuvon fa ‚Rolf Beran' in toum telid ela ‚Werke und Briefe' (= „Vobods e peneds") ela Morgenstern, petraduton ini Volapük fa ‚Hermann Philipps'). ■

DOG ELAS ‚BASKERVILLES'.

Fa hiel ‚Arthur Conan Doyle'. Petradutöl fa hiel ‚Oleg Temerov'.
Tradutod papübon bai koräkots pülik fa hiel ‚Daniil Morozov'.

Kapit folid. Siör: ‚Henry Baskerville'.

Janeda⸗tab obsik pibemoükon göliko, e ‚Holmes' lenlabü cemaklot ästebedom spikoti pipromöl. Du⸗netäbs obsik äbi⸗noms kuratälik kol kolköm pirajanöl: dokan ‚Mortimer' dugädü baonan yunik ikomikom ebo ven glok äkoe⸗don tonön flapa⸗tonis deg. Lätikan äbinom man lö⸗vik, nämedik, do⸗fa⸗logik, labü bäl⸗dot yelas za kil⸗deg, logabobs blä⸗gik densitik e lo⸗god fümälik ko⸗mipiälik. Älenla⸗bom klotemi redik lainodik, ed äla⸗bom skini raodik viene e sole pisu⸗füköli äsva älifä⸗dom gretadili lifa okik dissiliko, ab ye bos äkomädon pö loged süenik

Siör: ‚Henry Baskerville'.

omik ed okkonfid takedik kondöta omik, kelos äträton stimabani.

„Ekö! hisiör: ‚Henry Baskerville’ ”, dokan: ‚Mortimer’ < äsagom.

„Vö!” etan äsagom, „zuo binos bisarik, o söl: ‚Sherlock Holmes’, das üf flen obik no emobomöv ad visitön oli agödo, ukömoböv ito. Elelilob, das tuvedol rätilis, ed ekolkömob uti somik agödo, kel flagedon mediti vemikum kas kanob duinön one.”

„Begö! seidolös oli! o siör: ‚Henry’! Suemob-li ve⸗räto, das ol it ebelifol bosi küpädik, posä elükömol ini ‚London’?”

„Nos tu veütik, o söl: ‚Holmes’! Bo te cog. Äbinon pened at, üf daloy nemön oni penedi, kel ereafon lü ob agödo.”

Iseitom kövi sui tab, ed obs valik ibiegobs love on. Köv äbinon komunik, labü köl gedilik. Ladet: „Siöre: ‚Henry Baskerville’, lotidöp: ‚Northumberland’ ”< pipe⸗non me tonats grobik; stäpedöma⸗mäk potik: ‚Charing Cross’ < e dät deseda: äsoar.

„Kin äsevon-li, das ölotedol pö lotidöp: ‚Northumberland’?” ‚Holmes’ äsäkom, älülogölo dudraniko vi⸗sitani obsik.

„Nek äkanon sevön atosi. Isludikobs pas ven ikol⸗kömob dokani: ‚Mortimer’.”

„Ab dokan: ‚Mortimer’, nendoto, ya ilotädom us?”

„Nö! älotob pö flen,” dokan äsagom. „Jonäd nonik mögik ädabinon, das ädesinobs ad vegön ini lotidöp et.”

„Soö! Seman labon-la demädi vemik tefü sta⸗nedi⸗cäns olik.” Äsüramenom se köv papürabledi tel⸗plifätik foldiliko piplifüli. Äsäplifom ed äplatükom oni

su tab. Love zänod bleda set balik pifomon, binädöl me vöds bükik pötöfik, len ut pifimakleiböls. Et ästeton: „Üf no vilol läsükön duli lifa u sädalabön tikäli löniks, tän mutol dakipön oli fagoto de maräd.” Te vöd: „maräd”< pipenon me nig.

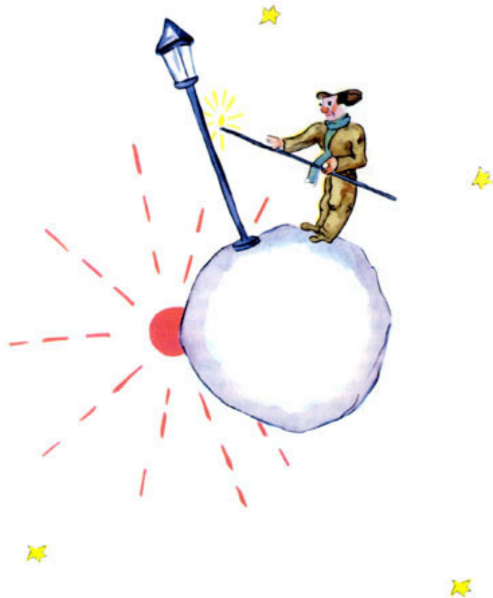
Fövot ofovon.

PLIN SMALIK.

Kapit: 14.

Planet lulid äbinon vemo küpädik. Äbinon smalikün etas valik. Spad ona kurato äsaidon te ad lepladön sütalampadi e lampadifilidani. Plin smalik no äkanom planön oke, pro kis ijonidons-la sütalampad e lampadifilidan seimöpo in levalaspad plödü sil, su planet, kö ädabinon ni dom pu bal, ni pöpam. Ye äsagom ninälo oke it:

„Binos vemo luveratik, das man at binom-la tatikälik. Ye binom läs tatikälik ka reg, ka lobiälan, ka büsidan e ka ludrinan. Nemu vobod ona binon siämöfik. Ven filidom lampadi okik, äsva koedom-la pubön steli u flori nog balis. Ven kvänom lampadi oka, äsva koedom-la slipön flori u steli. Jäf at binon vemo plitülik. Atos vo binon frutik, bi binon jönik.”

VIII:84:2021

Posä irivom planeti, äglidom ko jästs lestüma filidani:

„Deli gudik! Kikodo änu ekvänol-li lampadi olik?”

„So büdül tonon”, filidan ägespikom. „Deli gudik!”

„Kin binon-li büdül olik?”

„Mutob kvänön lampadi obik. Soari gudik!” Ed äfilidom dönu lampadi.

„Ab kikodo änu edönufilidol-li oni?”

„So büdül tonon”, filidan ägespikom.

„Suemob nosi”, plin smalik äsagom.

„Pö jenet at nos dabinon ad pasuemön”, filidan äsagom. „Büdül binon büdül. Deli gudik!”

Ed äkvänom lampadi okik.

Poso äkluinom flomi oka me pokasärvätül me kvads redik pedeköl.

„Cal obik is binon jeikik. Atos äbinon siämöfik büikumo. Äkvänob gödo ed äfilidob soaro lampadi. Älabob reti dela ad takädön, e reti neita ad slipön…”

„E büdül sis tim et pevotükon-li?”

„Büdül no pevotükon”, lampadifilidan äsagom. „Din ebo et binon lügadramatik! Alyeliko planet ätulon ai vifikumo, ab büdül no pävotükon!”

„E nu-li?” plin smalik äsagom.

„Kludo nu, ven dunon tuli bal a minut, no plu labob igo sekuni bal takäda. Filidob e kvänob balna a minut.”

„Kioyofik atos binon! Dels lomü ol dulons mö minut bal!”

„Atos leno binon yofik”, filidan äsagom. „Ya mul bal epasetikon, sisä eprimobs ad spikön ko od.”

„Mul bal-li?”

Fövot ofovon.